gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Zonnepanelenproject Roermond**
Zaaknummer: **52555-2021**
Datum: **20 april 2021**

Inleiding

De gemeente Roermond heeft de ambitie uitgesproken om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Een van de manieren om deze doelstelling te halen, is om te zorgen voor duurzame energieopwekking. Dit kan onder andere gerealiseerd worden door zonnepanelen. Op dit moment zijn van de circa 18.705 particuliere woningen 2.085 van zonnepanelen voorzien. Een groot deel van de geschikte daken blijft dus nog onbenut.
Gezien de doelstelling van de gemeente Roermond om in 2050 te zijn, is een versnelling gewenst. Deze versnelling is te behalen door als gemeente het inwoners nog makkelijker te maken om te kiezen voorzonnepanelen. Daarom is in het "Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2020 – 2024" het "Zonnepanelenproject Roermond" als een van de acties opgenomen. Dit sluit naadloos bij de duurzaamheidsvisie aan door de eigenaren van koopwoningen te faciliteren bij de installatie van zonnepanelen op hun woning. Met dit project wil de gemeente Roermond voor de komende 3 jaar 1.300 particuliere woningen van zonnepanelen voorzien. Het project is voor de Gemeente kostenneutraal. Inwoners die via het project zonnepanelen aanschaffen kunnen van de Gemeente een lening krijgen. Het maandelijks terug te betalen bedrag is iets lager dan de huidige energierekening, waardoor de deelnemer géén extra kosten heeft en zelfs zijn woonlasten verlaagd.

Argumenten

1.1 *Inwoners worden ontzorgd, zij worden hierdoor gestimuleerd om zonnepanelen te plaatsen.*
De succesfactor van het project is het geheel ontzorgen van de inwoners. Veel particuliere woningeigenaren geven aan dat zij willen investeren in vormen van duurzame energie zoals zonnepanelen. Maar zij stuiten op een aantal drempels waarvan het uitzoekwerk, de administratieve handelingen, de financiën en het zelf organiseren van het onderhoud de belangrijkste zijn. Deze bezwaren worden in het project weggenomen: de woningeigenaar wordt dus volledig ontzorgd.

1.2 *De Gemeente wordt ontzorgd bij de uitvoering van dit project.*
In dit project is geregeld dat het bedrijf dat via een aanbesteding geworven wordt (serviceprovider genoemd) alle administratieve en uitvoeringstaken op zich neemt. Dit geldt voor het leveren en onderhouden van de zonnepanelen en de maandelijkse incasso bij de deelnemers aan het project.

1.3 *Door de digitale informatievoorziening omtrent de productie van de zonnepanelen wordt de bewustwording van de inwoners inzake hun energieverbruik vergroot.*
Deze bewustwording zal een positieve invloed hebben op de reductie van het huishoudelijk

energieverbruik.

1.4 *Verduurzaming van het elektriciteitsverbruik van 1.300 huishoudens* door zonnepanelen is een wezenlijke stap. Bovendien leidt dit project tot een belangrijke 'spin-off'. Vanuit het project wordt er namelijk intensief gecommuniceerd over zonnepanelen. Dit heeft duidelijk een stimulerende werking. Voor iedere twee woningen die via het project zonnepanelen plaatsen, zullen daarnaast ook door andere (lokale) installatiebedrijven telkens een woning voorzien worden van zonnepanelen. Dit is een ervaringscijfer uit de voorgaande 23 PV-projecten van andere gemeenten.

1.5 *Het project stimuleert het bedrijfsleven en de werkgelegenheid in de Gemeente.*
De omvang van dit project van € 7,8 miljoen is dusdanig groot dat het wettelijk verplicht is om een Europese aanbesteding te houden voor de selectie van het bedrijf (Serviceprovider). Het is dus niet mogelijk om zonder aanbesteding een lokaal MKB-bedrijf te kiezen. De ervaring van de voorgaande projecten leert dat de geselecteerde serviceprovider veel gebruik maakt van lokale (onder)- aannemers voor de uitvoering van het werk. Het project zorgt ook via de spin-off voor extra kansen voor het lokale bedrijfsleven.

1.6 *Het project is kostenneutraal voor de Gemeente.*
De financiële structuur van het project is zodanig vormgegeven dat alle gemeentelijke kosten door de deelnemers worden terugbetaald. Er worden dus leningen verstrekt, het gaat dus nadrukkelijk niét om subsidie. De lening wordt in 15 jaar, inclusief rente, volledig afgelost door de deelnemende inwoners.

1.7 *De Gemeente neemt een voortrekkersrol voor het in beweging krijgen van de energietransitie.*
Op dit moment zijn van de circa 18.705 particuliere woningen 2.085 van zonnepanelen voorzien. Om de gemeentelijke duurzaamheidsambitie te realiseren is nog veel extra inzet nodig. De Gemeente faciliteert met dit zonnepanelenproject de inwoners om een bijdrage te leveren aan het duurzaam opwekken van energie. Daarbij krijgen ook inwoners met een beperkt budget de kans om in duurzaamheid te investeren en tevens hun woonlasten te verlagen. Dit omdat de deelnemer meteen na de plaatsing van de zonnepanelen meer bespaard op zijn elektriciteitsrekening dan hij aflost aan zijn lening.

1.8 *Ook inwoners met een kleine beurs kunnen meedoen*
Doordat in dit project de gemeente de voorfinanciering regelt, kunnen ook particuliere eigenaren deelnemen die bij een reguliere kredietverstrekking worden afgewezen. Hiermee worden zonnepanelen bereikbaar voor een groep inwoners die nu niet voor deze aanschaf in aanmerking komen. Dit project is daarmee één van de maatregelen om tegemoet te komen aan de breed gedeelde wens om een verbinding te leggen tussen de positie van huishoudens met een laag inkomen en de energietransitie.
De insteek van het project is dat deelnemers maandelijks minder afbetalen dan dat de zonnepanelen opleveren. De deelnemers gaan een lening aan voor 15 jaar, maar de zonnepanelen gaan langer mee, dus ook in de jaren erna is er nog sprake van een voordeel.

1.9 *Ten behoeve van de uitvoering zijn een businesscase en projectplan uitgewerkt. Projectleiding voor dit project is meegenomen in de uitvoeringstoets van de begroting 2021.*
Mede op basis van de praktijkervaring met dit project bij andere gemeenten, zijn een businesscase en projectplan uitgewerkt om (financiële) haalbaarheid en de randvoorwaarden voor het project te toetsen. Uren voor projectleiding en projectondersteuning zijn

meegenomen in de uitvoeringstoets. De administratieve werkzaamheden worden belegd bij een nog in te stellen administratieve eenheid, waarvoor het budget uit het project komt (budgetneutraal voor gemeente) en deze administratieve werkzaamheden uitbesteed kunnen worden.

Kanttekeningen en risico's

2.1 *Met dit project wijkt de gemeente af van de Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Roermond houdende regels omtrent leningen en garanties Beleidsregels publieke taak leningen en garanties gemeente Roermond 2017*
Dit project wijkt op meerdere onderdelen af van de beleidsregels rondom leningen en garanties. Zo staat in de beleidsregels opgenomen dat de gemeente leningen verstrekt aan organisaties met rechtspersoonlijkheid (en daarmee dus niet aan particulieren). Het verstrekken van leningen is geen kerntaak van de gemeente. De motivering om hier als gemeente toch een voortrekkersrol te nemen ligt in het publieke belang dat gemeente Roermond ziet als het gaat om verduurzaming van de woningen in Roermond. Om de duurzaamheidsdoestellingen m.b.t. co2-reductie in 2030 en 2050 te halen is een versnelling noodzakelijk. Dit project is succesvol bij een aantal andere gemeenten uitgevoerd/in uitvoering. Daarbij bleken de mate van ontzorging, de laagdrempeligheid (ook m.b.t. inkomen en eigen vermogen) en de gemeente als betrouwbare partner de onderscheidende succesfactoren ten opzichte van andere bestaande duurzaamheidsregelingen. Het college is bevoegd om af te wijken van het beleid met toepassing van artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht.

2.2 *Er is een juridische toets gedaan op de opzet van het Zonnepanelenproject.*
Een dergelijk zonnepanelen project loopt reeds binnen een aantal gemeenten, zoals bijvoorbeeld Parkstad Limburg en Landgraaf. Het project als zodanig is in de diverse andere gemeenten juridisch getoetst en mag daarmee als beproefd worden beschouwd.
In het kader van een aanbesteding in Parkstad Limburg is door een aantal partijen een Kort geding gevoerd. De rechter heeft geen aanleiding gezien om de aanbesteding te verbieden. Hierbij zij opgemerkt dat dit een aanbestedingsrechtelijk geschil betrof, waarbij de rechter zich niet inhoudelijk heeft uitgelaten over de wijze van financieren.
De gemeente mag alleen leningen verstrekken als dit gebeurt in het publiek belang. Dit wordt bepaald in de Wet FIDO. Alleen de raad kan besluiten of iets behoort tot de publieke taak. Gelet op de klimaatdoelstellingen die de gemeente zich heeft gesteld, verzoeken wij de raad te besluiten dat de activiteiten die voortvloeien uit het project behoren tot de publieke taak.

2.3 *Om de financiering van de zonnepanelen voor inwoners mogelijk te maken zijn regels nodig. Deze regels zijn uitgewerkt in bijgevoegde verordening.*
Met deze verordening krijgt het college de bevoegdheid om leningen te verstrekken voor het plaatsen van zonnepanelen. Het vaststellen van de verordening is nodig om een wettelijke basis te creëren voor de kredietverstrekking ingevolge de Wet financieel toezicht (Wft). Dit in tegenstelling tot het nemen van een algemeen belang besluit ingevolge de Wet Markt en Overheid (Wet M&O) welke als doel heeft om concurrentieverstoring te voorkomen.
Wel is er uiteraard sprake van een verwevenheid in de doelstelling en onderbouwing.

2.4 *Er heeft een toets op de Wet markt en overheid plaatsgevonden*
Eveneens is getoetst of er sprake is van strijdigheid met de Wet Markt en Overheid (Wet M&O).

Het vraagstuk omtrent oneerlijke concurrentie tussen overheden en marktpartijen wordt gereguleerd door de Wet Markt en Overheid (hierna: Wet M&O).

De Wet M&O dateert reeds van 1 juli 2012. Deze wet, inhoudende een wijziging van de Mededingingswet (hierna: Mw), geeft een aantal gedragsregels die overheden, zoals gemeenten, in acht moeten nemen als zij economische activiteiten uitvoeren.

Het doel van de Wet M&O is het "creëren van zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen enerzijds overheden die als aanbieder van goederen of diensten aan derden optreden en anderzijds particuliere ondernemingen".

Er is sprake van een economische activiteit, indien de overheidsorganisatie zelf of via een overheidsbedrijf, in concurrentie met andere ondernemingen goederen of diensten aanbiedt op een markt.

Bij de uitvoering van economische activiteiten dient dan aan een viertal gedragsregels te worden voldaan, waarvan voor dit project de integrale kostendoorberekening en het gegegevensgebruik relevant zijn.

Uitzonderingen
Kerntaken van de overheid vallen niet onder de wet en in het verlengde daarvan ook niet het uitvoeren van die taken ten behoeve van derden zoals buurgemeenten. Verder zijn integraal alle werkzaamheden uitgezonderd die vallen onder het begrip Sociale werkvoorziening. Een laatste uitzondering zijn die activiteiten, waarvan de gemeenteraad heeft bepaald, dat deze van algemeen belang zijn. Met een dergelijk besluit worden de regels van de Wet M&O op zij gezet. Tegen een dergelijk besluit kunnen belanghebbenden bezwaar en (hoger) beroep indienen.

Motivering

Artikel 25h lid 5 van de Mededingingswet bepaalt dat de Wet M&O niet van toepassing is op economische activiteiten welke plaatsvinden in het algemeen belang.

Het zonnepanelenproject valt buiten de reikwijdte van de Wet M&O, omdat deze economische activiteit plaatsvindt in het algemeen belang, te weten het leveren van een bijdrage aan het verduurzamen van woningen in de gemeente Roermond en het leveren van een bijdrage aan de CO2- neutraliteit.

2.5 *Er heeft een toets op staatssteun ten behoeve van de aanbesteding plaatsgevonden*
In het kader van de aanbesteding voor de serviceprovider is onderzocht of er sprake is van staatssteun. Conclusie van deze toets is dat als de serviceprovider wordt aanbesteed volgens de openbare procedure als bedoeld in artikel 1.1. jo de art. 25 en 26 Aw, de toets aan het MEO-beginsel wordt doorstaan en er geen sprake is van staatsteun in de zin van artikel 107 lid 1 VWEU.

2.6 *Voor het voorfinancieren van de zonnepanelen gaat de Gemeente een lening aan met een looptijd van 15 jaar.*
Bij de raming van het benodigde maximale investeringsvolume is uitgegaan van 1.300 woningen die van zonnecellen worden voorzien. Het gemiddelde aantal zonnepanelen per woning bedraagt 14 stuks, de kosten hiervoor worden geraamd op € 6.000,- waarmee het totaal benodigde investeringsvolume uitkomt op € 7,8 miljoen. Dit is een inschatting omdat nu nog niet bekend is wat het prijsniveau wordt, immers dit is pas bekend na de gunning van de

aanbesteding.

2.7 *De Gemeente legt het debiteurenrisico via de aanbesteding bij de serviceprovider.* De serviceprovider zorgt voor de inning van de afbetaling door de eigenaren van de zonnepanelen en is verantwoordelijk voor het debiteurenrisico. De Gemeente loopt daarmee geen risico bij te laat of niet betalen.

2.8 *De Gemeente loopt financieel risico bij faillissement van de serviceprovider.*
Bij de aanbesteding zal de financiële weerbaarheid van de serviceprovider nadrukkelijk worden beoordeeld zodat het risico op faillissement van de serviceprovider laag is.
Het financieel risico bij faillissement van de serviceprovider is beperkt. Het risico bestaat in ieder geval uit de kosten voor de aanbesteding voor het vinden van een nieuwe serviceprovider (die de administratie en onderhoud op zich neemt), het eventueel verschil in de aanbesteding en het tussentijds innen van de aflossingstermijnen (overbruggingsperiode tussen faillissement en nieuwe periode). De dekking voor de kosten van onderhoud en administratie zit in de maandelijkse afbetaling van de woningeigenaren en is dus ook na het failliet gaan van de serviceprovider beschikbaar.

2.9 *Het project houdt geen rekening met eventuele (als positief uit te leggen) stijging of (als negatief uit te leggen) daling van prijzen voor elektriciteit.*
Toekomstige energieprijzen zijn niet te voorspellen. Doordat in het project de deelnemers vanaf de eerste dag minder gaan betalen is dit geen belemmering voor deelname. Deelnemers zijn overigens niet verplicht om de panelen in 15 jaar af te betalen, zij kunnen ook tussentijds boetevrij aflossen.

2.10 *Het project houdt rekening met eventuele wijziging van de salderingsregeling door het Rijk.*
Het is nog (steeds) niet geheel duidelijk of de salderingsregeling blijft bestaan. De salderingsregeling houdt in dat de door zonnepanelen overdag opgewekte elektriciteit mag worden gesaldeerd met de 's avonds van het elektriciteitsnet gebruikte elektriciteit. De salderingsregeling voor zonnepanelen wordt tot 1 januari 2023 ongewijzigd voortgezet. Daarna, per 1 januari 2023, wil de Minister de saldering regeling geleidelijk afbouwen. In deze afbouwperiode wordt de energiebelasting die men terugkrijgt stapsgewijs verminderd. Uiteindelijk krijgt men in 2031 enkel nog de elektriciteitsprijs terug voor stroom die wordt terug geleverd. Als de nieuwe regeling van kracht wordt, zal hierdoor het jaarlijks voordeel vanaf 2023 afnemen ten opzichte van de huidige situatie. Echter in de meeste situaties blijft het financieel voordelig om mee te doen. Belangrijk hierin is de hoeveel energie die zelf gebruikt wordt op het moment dat zonnestroom wordt opwekt.

Financiële gevolgen
De businesscase voor de Gemeente is kostenneutraal. De kosten die de gemeente heeft worden via de leningen terugbetaald door de deelnemers, inclusief de administratieve kosten.
In een volgende fase wordt vanuit treasury nog aanvullend onderzoek gedaan naar de optimale manier van financiering.

Op grond van de ambitie is het budget bepaald. Het betreft uiteraard een inschatting omdat van tevoren het aantal deelnemers niet bekend is, noch is bekend hoe groot de omvang van de installatie per deelnemer is.

De tarieven en exacte condities kunnen immers pas bepaald worden nadat de aanbesteding afgerond is. De potentiële deelnemers kunnen zich dan pas definitief aanmelden.

Vervolgens is uitgegaan van een installatie van gemiddeld 14 panelen per deelnemer. De kosten van een dergelijke installatie (inclusief BTW) worden begroot op €6.000, -.

De onderstaande tabel geeft een indicatie van het investeringsvolume.

Gemeente	Totaal Particulieren Woningen	Van PV voorzien **in 2018**	Totale Doelstelling **tot 2030**	Doelstelling dit project **tot 2023**	Geprognosticeerd Budget voor dit PV-Project
Roermond	18.705	2.085	9.353	**1.300**	**€ 7.800.000**

Communicatie en participatie

Na besluitvorming door de gemeenteraad wordt actief bekendheid gegeven aan het project.

1. Na besluitvorming door het College en Raad zal bekendheid worden gegeven aan het project via huis-aan-huis communicatie, via de gemeentelijke website, via social media en alle andere beschikbare communicatiekanalen

2. Nadat het voorbereidingstraject (waaronder de aanbesteding) is afgerond, zullen de inwoners nader worden geïnformeerd en kunnen inwoners zich al aanmelden voor deelname aan het project. Hiervoor dient een meldpunt te worden ingericht

3. Zodra de provider bekend is worden er duidelijke afspraken gemaakt over het informeren van de burger vanaf aanmelden tot plaatsing van de zonnepanelen. Hiervoor zullen informatieavonden plaatsvinden.

Daarnaast wordt bekeken in hoeverre andere energie initiatieven (door bijvoorbeeld energiecoöperaties) ook de ruimte krijgen om informatie te verstrekken op deze informatieavonden. Inwoners kunnen ter plekke hun interesse voor deelname kenbaar maken, maar ook via de gemeentelijke website.

Uitvoering en evaluatie

Na besluitvorming door de gemeenteraad wordt de aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een serviceprovider (en eventueel de administratieve eenheid) in gang gezet en wordt de communicatie voorbereid. Samen met treasury wordt invulling gegeven aan de financiering van het project voor de gemeente.

De planning is dat vanaf begin 2022 informatieavonden gehouden worden voor inwoners om hen te stimuleren om deel te nemen aan het Zonnepanelenproject. Vanaf of kort na dat moment kunnen de eerste zonnepanelen ook daadwerkelijk geplaatst worden.

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris, De burgemeester,

LB

ir. J.A.G.M. van Aaken M.J.D. Donders – de Leest

Bijlagen:

1. Bijlage 1 - concept besluit raad zonnepanelenproject Roermond
2. Bijlage 2 - concept besluit raad inzake artikel 25 lid h, vijfde en zesde lid van de mededingingswet zonnepanelenproject Roermond (20KB)
3. Bijlage 3 - concept Verordening zonnepanelenproject Roermond (29KB)